

SKUPŠTINA CRNE GORE
Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00- 63-8/25- **21**

EPA: **534/XXVIII**

Podgorica, 24. april 2025. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

predsjedniku g. Andriji Mandiću

Poštovani,

U prilogu dostavljam Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu, koji je Odbor za ljudska prava i slobode sačinio u skladu sa članom 15 stav 4 Etičkog kodeksa poslanika („Službeni list Crne Gore“, broj 46/19).

Odbor je na 19. sjednici, održanoj 24. aprila 2025. godine jednoglasno (sa sedam glasova „za“) usvojio ovaj Izvještaj.

Imajući u vidu da je članom 15 stav 5 Etičkog kodeksa poslanika propisano da Skupština jednom godišnje razmatra ovaj izvještaj, za izjaviteljku Odbora na sjednici Skupštine određena je poslanica Andela Vojinović, članica Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović

Jovan Vučurović

SKUPŠTINA CRNE GORE

Odbor za ljudska prava i slobode

Broj: 00-63-8/25-*21*

Podgorica, 24. april 2025. godine

**IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE
KAO RADNOG TIJELA NADLEŽNOG ZA
NADZOR NAD PRIMJENOM I PRAĆENJEM POŠTOVANJA
ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA ZA 2024. GODINU**

SADRŽAJ

UVOD.....	3
PODSJEĆANJE NA PRETHODNE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U OVOJ OBLASTI.....	5
OSNOVNE INFORMACIJE O ETIČKOM KODEKSU POSLANIKA	6
INFORMACIJA O PRIJAVAMA ZA KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA	8
INFORMACIJA O POTPISANIM SVEČANIM IZJAVAMA.....	8
AKTIVNOSTI U VEZI SA ETIČKIM KODEKSOM POSLANIKA REALIZOVANE TOKOM 2024. GODINE	9
ZAKLJUČAK	11

UVOD

U Izvještaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu predstavljene su aktivnosti realizovane tokom navedene kalendarske godine.

Podsjećanja radi, Skupština Crne Gore 26. saziva na Desetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 31. jula 2019. godine, donijela je Etički kodeks poslanika.

Etički kodeks poslanika objavljen je u "Službenom listu Crne Gore", broj 46/19 od 7. avgusta 2019. godine.

Danom početka primjene novog Etičkog kodeksa poslanika prestao je da važi Etički kodeks poslanika donesen 9. decembra 2014. godine.

Novi Etički kodeks poslanika koji je Skupština Crne Gore usvojila 31. jula 2019. godine donešen je u cilju implementacije GRECO preporuka, datih u Četvrtoj rundi evaluacije – Sprečavanje korupcije u odnosu na poslanike, sudije i tužioce od 18. oktobra 2017. godine, kojima je preporučeno da se:

“- obezbijedi mehanizam koji bi ujedno promovisao Etički kodeks poslanika i podizanje njihove svijesti o standardima koji se od njih očekuju, kao i primjenu takvih standarda gdje se ukaže potreba za tim

- uvede uslov ad-hoc davanja izjave kada se javi sukob između privatnih interesa pojedinih poslanika i pitanja koje se razmatra u skupštinskoj proceduri”.

U vezi s tim, podsjećamo da su navedene Preporuke GRECO-a implementirane članom 10 Etičkog kodeksa poslanika kojim je propisano:

“Poslanik je dužan da se pridržava propisa koji se odnose na sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa.

Poslanik koji učestvuje u raspravi i odlučivanju u stvari u kojoj on ili povezano lice sa njim ima pravni interes, dužan je da da izjavu Odboru za ljudska prava i slobode (u daljem tekstu: Odbor) o postojanju privatnog interesa prije svog učešća u raspravi, a najkasnije prije početka odlučivanja.”

Takođe, članom 15 Etičkog kodeksa poslanika propisano je:

„Odbor donosi godišnji plan obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Kodeksa, najkasnije do 31. marta tekuće godine.

Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Kodeksa, shodno Poslovniku Skupštine, Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine i Planu integriteta, priprema služba Skupštine nadležna za upravljanje ljudskim resursima u saradnji sa Sekretarijatom Odbora za antikorupciju.

Predlog godišnjeg plana obuka poslanika iz stava 2 ovog člana dostavlja se Odboru u januaru tekuće godine.

Odbor je dužan da vodi evidenciju o svim aktivnostima i sačini godišnji izvještaj o radu (u daljem tekstu: izvještaj).

Skupština jednom godišnje razmatra izvještaj.

Odbor propisuje obrazac svečane izjave o prihvatanju Kodeksa od strane poslanika i vodi evidenciju o potpisanim izjavama.“

Ističemo da su Poslovnikom Skupštine Crne Gore, pored ostalih pitanja, uređena pitanja koja se odnose na prava i dužnosti poslanika, dok je cijelim setom zakona, prije svega iz oblasti korupcije, uređeno šta je poslaniku, kao javnom funkcioneru dozvoljeno, odnosno dopušteno, a šta nije i kako treba da se ponaša. S obzirom da pravne norme često ne mogu da obuhvate sve situacije u kojima se svaki javni funkcioner, a posebno poslanik, može naći u obavljanju svoje funkcije, zakonske norme se moraju dopunjavati etičkim normama koje omogućavaju da se opravdaju pravna pravila i da se odredi šta je u društvu dopušteno ili zabranjeno. To omogućava da se uključe i oblasti koje nijesu direktno precizirane zakonom, ali isto tako izražavaju smisao različitih pravnih i društvenih normi, čineći vidljivim vrijednosti koje te norme čine ne samo obaveznim, već i prihvatljivim i motivišućim.

Važno je podsjetiti da Etički kodeks poslanika predstavlja skup pravila i standarda ponašanja poslanika u Skupštini Crne Gore. Kao skup etičkih pravila ponašanja, Kodeks postavlja zahtjeve i pravila, utvrđuje principe i standarde poželjnog i očekivanog ponašanja poslanika, sa ciljem obezbjeđenja uslova za izgradnju povjerenja i stvaranja političkog ambijenta u kojem će se vrednovati učinak svakog poslanika. Takođe, Etički kodeks poslanika treba da predstavlja efikasan mehanizam u borbi protiv korupcije.

Smisao donošenja novog Etičkog kodeksa poslanika nije u tome da bude sam sebi cilj, već da postane sredstvo za uspostavljanje kredibiliteta poslanika, a što može biti značajan mehanizam za unapređenje međuljudskih odnosa. Opredjeljenje da se poslanici pridržavaju određenih pravila koje su zajednički formulisali treba da predstavlja čin slobodnog izbora svakog poslanika, a ne prinudu ili pritisak. Etički kodeks poslanika je akt samoregulacije. Prihvatanje pravila ponašanja utvrđenih Etičkim kodeksom poslanika i potpisivanje izjave nosioca javne funkcije/poslanika da se istim rukovodi i ponaša se u skladu sa njim, predstavlja akt samoobavezivanja.

Uvođenje Etičkog kodeksa poslanika komplementarno je sa pravnim obavezama pridržavanja standarda ponašanja koji su utvrđeni zakonima. Takođe, donošenje Etičkog kodeksa poslanika je važan korak u izgradnji povjerenja između poslanika i građana. Etički kodeks poslanika ima praktičnu vrijednost, jer izabrane predstavnike građana treba da učini odgovornim i treba da doprinese da se ugled i dignitet Skupštine, kao zakonodavnog organa naše države, podigne na nivo koji to ovaj visoki Dom zaslužuje.

PODSJEĆANJE NA PRETHODNE AKTIVNOSTI ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE U OVOJ OBLASTI

Podsjećamo da su aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika prethodno predstavljane u:

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2015. i prvom kvartalu 2016. godine**, usvojenom na 64. sjednici Odbora, održanoj 25. maja 2016. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2016. godini**, usvojenom na Trećoj sjednici Odbora, održanoj 7. marta 2017. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2016. godinu**, usvojenom na Petoj sjednici Odbora, održanoj 24. aprila 2017. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2017. godini**, usvojenom na 16. sjednici Odbora, 28. decembra 2017. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2017. godinu**, usvojenom na 17. sjednici Odbora, održanoj 7. marta 2018. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2018. i prvom kvartalu 2019. godine**, usvojenom na 35. sjednici Odbora, održanoj 3. aprila 2019. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2018. godinu**, usvojenom na 35. sjednici Odbora, održanoj 3. aprila 2019. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2019. i prvom kvartalu 2020. godine**, usvojenom na 55. sjednici Odbora, održanoj 27. februara 2020. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode u 2020. i prvom kvartalu 2021. godine**, usvojenom na 55. sjednici Odbora, održanoj 27. februara 2020. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2019. godinu**, usvojenom na 58. sjednici Odbora, održanoj 10. juna 2020. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2020. godinu**, usvojenim na Šestoj sjednici Odbora, održanoj 28. aprila 2021. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2021. godinu**, usvojenim na 23. sjednici Odbora, održanoj 9. juna 2022. godine,

- **Izveštaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2022. godinu**, usvojenim na 37. sjednici Odbora, održanoj 11. maja 2023. godine i

- Izvještaju o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2023. godinu, usvojenim na Sedmoj sjednici Odbora, održanoj 24. aprila 2024. godine.

U Izvještajima sačinjenim do usvajanja novog Etičkog kodeksa poslanika Odbor je ukazivao da u periodu od usvajanja Etičkog kodeksa poslanika u decembru 2014. godine, kao rezultat kompromisa, **nije bilo uslova za pretpostavljenu primjenu Kodeksa i uočavao je manjkavost normi Kodeksa i nedjelotvornost njegove primjene i s tim u vezi, predlagao njegovu izmjenu**, o čemu je obavještavao Kolegijum predsjednika Skupštine Crne Gore. Odbor je ukazivao da je probleme u primjeni Kodeksa prouzrokovao član 14 stav 2 Kodeksa kojim je propisano da zamjenik predsjednika Odbora koji je iz opozicije saziva na sjednicu Odbor i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa; da su mjere za povredu Kodeksa neadekvatne, nedovoljno rigorozne, zbog čega ih je potrebno pooštriti i da je potrebno preispitati nadležnosti radnog tijela, odnosno, da li nadzorom nad primjenom Etičkog kodeksa poslanika treba da se bavi Odbor za ljudska prava i slobode ili neko drugo radno tijelo kome to proizilazi iz Poslovnikom Skupštine utvrđene nadležnosti. Takođe, ukazivao je da je mjesto zamjenika/ce predsjednika Odbora u 25. i 26. sazivu Skupštine Crne Gore pripadalo opoziciji i da nijednom nije sazvana sjednica Odbora povodom pet prijava za kršenje Kodeksa, koje nikad nijesu razmotrene. Prvu sjednicu Odbora posvećenu kršenju Etičkog kodeksa poslanika, shodno odredbama Poslovnika Skupštine, sazvaio je tadašnji predsjednik Skupštine, ali sjednica, zbog nedostatka kvoruma prouzrokovano prelaskom jedne političke strukture iz vlasti u opoziciju, nije održana.

Zbog nedjelotvornosti primjene Kodeksa nametnuta je potreba izmjena i dopuna Etičkog kodeksa poslanika, zbog čega je Odbor za ljudska prava i slobode Zaključak (Saopštenjem obavijestio javnost) donesen na Trećoj sjednici, 7. marta 2017. dostavio Kolegijumu predsjednika Skupštine i pozvao da preduzme aktivnosti na izmjenama i dopunama ovog akta radi njegove efikasnije primjene u praksi.

2019. godinu obilježilo je donošenje novog Etičkog kodeksa poslanika koji je Skupština Crne Gore 26. saziva donijela na Desetoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana 31. jula 2019. godine. Danom početka primjene ovog Etičkog kodeksa poslanika prestao je da važi Etički kodeks poslanika iz 2014. godine.

Novi Etički kodeks poslanika objavljen je u “Službenom listu Crne Gore”, broj 46/19.

OSNOVNE INFORMACIJE O ETIČKOM KODEKSU POSLANIKA

Etičkim kodeksom poslanika utvrđena su etička načela i standardi kojih treba da se pridržavaju poslanici u obavljanju svoje funkcije. Takođe, precizirano je da je cilj donošenja Kodeksa očuvanje, afirmacija i unapređenje dostojanstva i ugleda poslanika, kako

bi se povećao stepen povjerenja građana prema Skupštini. U njemu su sadržani i definisani opšti etički principi i pravila ponašanja, kao što su objektivnost, odgovornost, uzajamno poštovanje i uvažavanje i poštovanje ugleda Skupštine. U posebnom poglavlju propisana su pravila ponašanja u vršenju poslaničke funkcije, a posebno su razrađena pravila ponašanja koja je poslanik dužan da poštuje. Utvrđena je i obaveza poslanika da se pridržava propisa koji se odnose na sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa, što je i zakonska norma. Međutim, ona se dodatno pojačava normom koja je, prije svega, etička i propisuje se da je poslanik koji učestvuje u raspravi i odlučivanju u stvari u kojoj on ili sa njim povezano lice ima pravni interes, dužan da prije svog učešća u raspravi da Izjavu o postojanju takvog interesa. Objelodanjivanjem da takav interes postoji pred Odborom za ljudska prava i slobode pojačava se odgovornost poslanika u konkretnoj situaciji.

Posebno je naglašena obaveza poslanika da se pridržava propisa koji se odnose na zabranu korupcije. Utvrđene su obaveze poslanika prema građanima i medijima, uz posebno naglašavanje da poslanik nema pravo da iznosi podatke koji se odnose na privatni život drugih poslanika ili drugih lica. Čuvajući službenu, poslovnu i drugu tajnu u skladu sa Zakonom, poslanik je u obavezi da promoviše svaku mjeru kojom se povećava otvorenost prema javnosti.

Etičkim kodeksom poslanika propisano je da je nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Kodeksa u nadležnosti Odbora za ljudska prava i slobode, a takođe je propisano da zamjenik predsjednika Odbora saziva sjednicu Odbora povodom prijave za kršenje normi Etičkog kodeksa poslanika, dok je utvrđen i deblokirajući mehanizam u slučaju da zamjenik predsjednika Odbora ne sazove sjednicu Odbora. Propisano je da u tom slučaju sjednicu Odbora saziva Predsjednik Skupštine.

Ovom prilikom ukazujemo da od strane opozicije tokom 26. i 27. saziva Skupštine Crne Gore nije podnešen predlog za zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode.

Takođe, ističemo da od strane opozicije od početka 28. saziva Skupštine Crne Gore nije podnešen predlog za zamjenika predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode.

Kao što je prethodno navedeno, utvrđena je obaveza Odbora za ljudska prava i slobode da donese godišnji plan obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika i to do 31. marta tekuće godine. Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Kodeksa, shodno Poslovniku Skupštine, Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji Službe Skupštine i Planu integriteta, priprema služba Skupštine nadležna za upravljanje ljudskim resursima u saradnji sa Sekretarijatom Odbora za antikorupciju i dostavlja se Odboru za ljudska prava i slobode u januaru tekuće godine. Takođe, propisano je da je Odbor za ljudska prava i slobode dužan da vodi evidenciju o svim aktivnostima, da sačini Godišnji izvještaj o radu koji razmatra Skupština, kao i da propiše obrazac Svečane izjave o prihvatanju Etičkog kodeksa poslanika i da vodi evidenciju o potpisanim izjavama.

Detaljno je razrađen postupak podnošenja prijave, ko može podnijeti prijavu, šta prijava treba da sadrži i kako Odbor postupa po anonimnim, neurednim i neblagovremenim prijavama. Uređen je postupak po podnesenoj prijavi, uz obavezom Odbora da poslanika protiv koga je podnesena prijava mora pozvati na raspravu, kao i obavezom Odbora da obustavi postupak ukoliko utvrdi da nema osnova za dalje postupanje po prijavi. Protiv podnosioca prijave koji je prijavu podnio radi političke diskreditacije poslanika, Odbor ima pravo da pokrene postupak zbog povrede Kodeksa. Takođe, uređen je način odlučivanja Odbora, rok u kojem je dužan da donese odluku, pravo na žalbu na odluku, ko je nadležan za odlučivanje po žalbi, rok za žalbu, kao i odredba da je odluka po žalbi konačna.

Utvrđene su mjere za povredu Kodeksa, a to su opomena i javna opomena, kao i odredba da se javna opomena objavljuje na internet stranici Skupštine Crne Gore u trajanju od 30 dana, čime se postiže da i šira javnost bude upoznata sa ovom mjerom koja je poslaniku izrečena, što posredno treba da doprinese da što manje ovakvih mjera bude izrečeno poslanicima, kao izabranim predstavnicima građana.

Takođe, utvrđeno je da se Etički kodeks poslanika objavljuje na internet stranici Skupštine čime postaje javni dokument i na taj način omogućava se široj javnosti da se upozna sa time kakvo ponašanje može da očekuje od poslanika, šta je etičko, a šta neetičko ponašanje.

Utvrđena je obaveza poslanika da nakon stupanja na funkciju potpiše Svečanu izjavu o prihvatanju odredaba Etičkog kodeksa poslanika, kao i obaveza poslanika čiji je mandat u toku da istu Izjavu potpiše nakon donošenja Etičkog kodeksa poslanika.

U završnim odredbama, takođe je definisano pitanje prestanka važenja Etičkog kodeksa poslanika iz 2014. godine i stupanje na snagu novog Etičkog kodeksa poslanika.

INFORMACIJA O PRIJAVAMA ZA KRŠENJE ETIČKOG KODEKSA POSLANIKA

Tokom 2024. godine Odboru za ljudska prava i slobode nije dostavljena nijedna prijava za kršenje Etičkog kodeksa poslanika.

INFORMACIJA O POTPISANIM SVEČANIM IZJAVAMA

S obzirom na to da je Odbor za ljudska prava i slobode 28. saziva Skupštine Crne Gore na Prvoj sjednici, održanoj 6. decembra 2023. godine propisao obrazac Svečane izjave o prihvatanju Kodeksa od strane poslanika, isti je dostavljen predsjednicima svih poslaničkih klubova u Skupštini Crne Gore i poslaniku koji nije član kluba radi potpisivanja.

Do 10. aprila 2024. godine 52 poslanika su potpisala svečane izjave (Klub poslanika Evropa sad- 20 poslanika, Klub poslanika Demokrate- 7 poslanika, Klub poslanika ZBCG- Demokratska narodna partija- 4 poslanika, Klub poslanika ZBCG- Nova srpska demokratija- 8 poslanika, Klub poslanika Građanski pokret URA- 4 poslanika, Klub poslanika SNP-CIVIS- 3 poslanika, Klub poslanika Albanski Forum- Forumi Shqiptar- 2 poslanika, Klub poslanika Demokratske unije Albanaca i Hrvatske građanske inicijative- 1 poslanik i Poseban klub poslanika- 3 poslanika). U međuvremenu pojedinim poslanicima je tokom godine prestao poslanički mandat.

AKTIVNOSTI U VEZI SA ETIČKIM KODEKSOM POSLANIKA REALIZOVANE TOKOM 2024. GODINE

- (1) Razmatranje i usvajanje Izvještaja o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2023. godinu na Sedmoj sjednici Odbora, održanoj 24. aprila 2024. godine**

Odbor za ljudska prava i slobode na Sedmoj sjednici, održanoj 24. aprila 2024. godine razmotrio je i jednoglasno usvojio **Izvještaj o radu Odbora za ljudska prava i slobode, kao radnog tijela nadležnog za nadzor nad primjenom i praćenjem poštovanja Etičkog kodeksa poslanika za 2023. godinu**, koji je Odbor sačinio shodno članu 15 stav 4 Etičkog kodeksa poslanika. Izvještaj je dostavljen Skupštini Crne Gore 28. saziva na dalji postupak i objavljen na vebajtu Skupštine Crne Gore, u folderu Sedme sjednice Odbora za ljudska prava i slobode. Napominjemo da Skupština Crne Gore 28. saziva nije razmatrala navedeni izvještaj.

- (2) Usvajanje Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu**

Uvodno obrazloženje o Predlogu godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu dao je generalni sekretar Skupštine Crne Gore Aleksandar Klarić. Imajući u vidu činjenicu da se tekući 28. saziv Skupštine Crne Gore nalazi u prvoj godini mandata i da je u ovom sazivu zastupljen značajan broj poslanika i poslanica koji prvi put obavljaju tu funkciju, saopštio je da su u 2024. godini predložene tri obuke na teme: “Sprečavanje sukoba interesa i lobiranje”, “Sprečavanje korupcije, postupanje po prijavama korupcije i zaštita zviždača” i “Etika i moral”. Predloženo je da se obuke realizuju tokom III i IV kvartala tekuće godine u saradnji sa Agencijom za sprječavanje korupcije, kao i prethodnih godina. Generalni sekretar je uputio poziv svim poslanicima i poslanicama da iskoriste ove obuke i da sve eventualne predloge u pogledu tema ili formata obuka dostave nadležnoj skupštinskoj službi.

Odbor je jednoglasno podržao Predlog godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu, koji je pripremila služba Skupštine nadležna za upravljanje ljudskim resursima u saradnji sa Sekretarijatom Odbora za antikorupciju, u skladu sa članom 15 stav 2 Etičkog kodeksa poslanika. Tim povodom, Odbor je jednoglasno donio Zaključak kojim je utvrđeno da tri obuke poslanika treba da realizuju Agencija za sprječavanje korupcije i Odsjek pravnih, kadrovskih i administrativnih Skupštine Crne Gore, uz eventualnu podršku međunarodnih i nevladinih organizacija, na način i u terminu koji su

utvrđeni Planom obuka. Takođe, Odbor zahtijeva da služba Skupštine Crne Gore nadležna za upravljanje ljudskim resursima, prilikom podnošenja predloga godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2025. godinu, obavijesti Odbor za ljudska prava i slobode o realizaciji Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu, kako bi Odbor, u skladu sa članom 15 stav 4 Etičkog kodeksa poslanika, sačinio evidenciju o svim aktivnostima i godišnji izvještaj o radu.

(3) Realizacija obuka iz Godišnjeg plana obuka poslanika po pitanju poštovanja i primjene Etičkog kodeksa poslanika za 2024. godinu

Prema podacima dostupnim na veb sajtu Skupštine Crne Gore tokom 2024. godine realizovane su sledeće obuke:

- **14. oktobra 2024. godine** u Skupštini Crne Gore realizovane su obuke na teme: „Sprečavanje sukoba interesa i lobiranje” i „Sprečavanje korupcije, postupanje po prijavama korupcije i zaštita zviždača“.

Obuke su organizovane u saradnji sa Agencijom za sprečavanje korupcije, čiji su predstavnici ujedno bili i predavači. Učesnici su bili u prilici da unaprijede svoja znanja po pitanju sprečavanja sukoba interesa i lobiranja, posebno u oblasti postojanja sukoba interesa i ograničenja u vršenju javnih funkcija. Takođe, oni su se detaljnije upoznali sa institutom lobiranja, a tokom obuke je bilo riječi i o pravima i obavezama lobiste i lobiranog lica, kao i o razlikovanju dozvoljenog od nedozvoljenog lobiranja.

Kada je u pitanju tema „Sprečavanje korupcije, postupanje po prijavama korupcije i zviždača”, učesnici su sveobuhvatnije upoznati sa odredbama Zakona o sprečavanju korupcije, posebno po pitanju zaštite zviždača, kao i o efikasnijem postupanju po prijavama ugrožavanja javnog interesa koje upućuju na korupciju. Takođe, prisutnima su pojašnjeni i postupci u vezi sa zaštitom identiteta lica koja podnose prijave.

- **29. novembra 2024. godine održana je obuka na temu „Etika i moral”**, koju je vodila prof. dr Sonja Tomović Šundić. Tokom obuke učesnici su se upoznali sa porijeklom i osnovama etike, kao i sa ciljevima i značenjem moralnih postupaka. Kroz analizu istorijskog razvoja etičkih principa, obuhvaćeni su različiti periodi – od antičke Grčke do savremenih teorija poput utilitarizma, pragmatizma i konsekvencijalizma. Poseban akcenat stavljen je na razliku između normativne i primijenjene etike, kao i na važnost povezanosti etike i politike. Takođe, diskutovalo se o tome kako moralno ponašanje doprinosi oblikovanju i razvoju savremenih političkih zajednica.

ZAKLJUČAK

S obzirom na to da Etički kodeks poslanika predstavlja skup etičkih pravila i standarda ponašanja poslanika u Skupštini Crne Gore koji postavlja zahtjeve i pravila, utvrđuje principe i standarde poželjnog i očekivanog ponašanja poslanika radi obezbjeđivanja uslova za izgradnju povjerenja i stvaranje političkog ambijenta u kojem će se vrednovati učinak svakog poslanika, smisao Etičkog kodeksa nije da bude sam sebi cilj, već da postane sredstvo za uspostavljanje kredibiliteta svakog poslanika i Skupštine u cjelini. Cilj Etičkog kodeksa poslanika je da bude preventivnog karaktera, odnosno da utiče da se određene pojave ne dese, a ne da služi sankcionisanju ili disciplinovanju.

Odbor za ljudska prava i slobode je uvjerenja da Etički kodeks poslanika, donesen u julu 2019. godine i njegova efikasna primjena, uz poštovanje odredbi Poslovnika Skupštine Crne Gore, doprinosi očuvanju, unapređenju i afirmaciji dostojanstva i ugleda poslanika Skupštine Crne Gore i jačanju povjerenja građana prema Skupštini, što su i ciljevi Etičkog kodeksa poslanika.

PREDSJEDNIK ODBORA

Jovan Jole Vučurović